

WYMAGANIA EDUKACYJNE

JEZYK POLSKI

KLASA VIII

ZASADY OGÓLNE

1. Ocena śródroczna jest wystawiona po realizacji materiału programowego obejmującego treści zawarte w rozdziale I - kształcenie literackie i kulturowe podręcznika do j. polskiego dla kl. VIII "Myśli i słowa. Literatura- kultura- język" Ewy Nowak i Joanny Gaweł : *Życiowe wędrówki, Małe ojczyzny, Widzieć sercem, Ocalić tożsamość, Na regionalną nutę, Stracone pokolenie, W ogniu walki, Sprawdzian przyjaźni, Uwikłani w historię, Wojenna groza* oraz w rozdziale II - kształcenie językowe: *Głoska i litera, Podział głosek, Upodobnienia głosek, Sylaba, Akcent wyrazowy i zdaniowy, Treść i zakres znaczeniowy wyrazu, Nazwy osobowe, Odmiana imion i nazwisk, Nazwy miejscowe, Nazwy mieszkańców.*
2. Ocena roczna jest wystawiona po realizacji materiału programowego zawartego we wszystkich podrozdziałach trzech rozdziałów w/w podręcznika, ze szczególnym uwzględnieniem treści nowych (pozostałych) podrozdziałów kształcenia literackiego i kulturowego oraz kształcenia językowego. Uwzględnia również ocenę śródroczną.
3. Materiał programowy może być modyfikowany; wymagania dostosowane do indywidualnych możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, zespołu klasowego.
4. Uczniom posiadającym opinię/lub orzeczenie/ PPP dostosowuje się wymagania edukacyjne do ich możliwości psychofizycznych i potrzeb, zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii/orzeczeniu.

Ocena z języka polskiego uwzględnia, między innymi:

- 1) aktualny stan wiedzy ucznia i jego umiejętności;
- 2) tempo przyrostu wiadomości i umiejętności;
- 3) stosowanie wiedzy i umiejętności w sytuacjach typowych;
- 4) logiczne myślenie, rozumowanie i kojarzenie faktów;
- 5) postawa, aktywność, zaangażowanie w pracy na lekcji oraz w pracy dodatkowej/ np. udział w konkursach polonistycznych.

INNE ZASADY

Oceniane są różne formy aktywności ucznia:

- a) sprawdziany wiedzy i umiejętności podsumowujące treści, wiadomości i umiejętności wybranego podrozdziału/podrozdziałów podręcznika,
- b) pisemne formy wypowiedzi (dłuższe i krótsze prace stylistyczne, np. opowiadanie, rozprawka, charakterystyka, przemówienie, zaproszenie, ogłoszenie),
- c) kartkówki (15-20 minut),
- d) sprawdziany ortograficzne – co najmniej 2 w okresie,
- e) prace domowe,
- f) technika czytania, rozumienie tekstu,
- g) odpowiedzi ustne,
- h) praca na lekcji, ćwiczenia i zadania wykonywane w klasie, praca w grupach i indywidualna,
- i) wygłaszanie tekstów z pamięci,
- j) zeszyt przedmiotowy (raz w okresie),
- k) prace dodatkowe,
- l) udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Kryteria oceny prac pisemnych i wypowiedzi ustnych:

1. Prace pisemne

W pracach pisemnych ocenie podlega: a) treść, tematyka (rozwinięcie pełne, częściowe, trafny i celowy dobór przykładów, zgodnie z poleceniem, zawartym w temacie zadania), b) kompozycja, styl (budowa pracy spełnia wymogi wybranej formy wypowiedzi, tekst spójny i uporządkowany, właściwa narracja), c) język (bogactwo słownictwa, poprawne budowanie i zróżnicowane składniowo zdania, poprawna fleksja, styl adekwatny do formy wypowiedzi), d) ortografia, e) interpunkcja, f) zapis (czytelne, staranne pismo; akapity) Jeżeli praca w całości jest nie na temat (lub jest realizacją innej formy wypowiedzi), uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

2. Sprawdziany ortograficzne

- a) Znajomość zasad ortografii i stosowanie ich w praktyce sprawdzane są poprzez dyktanda, testy ortograficzne, teksty z lukami.
- b) Dyktanda sprawdzające oceniane są według następujących kryteriów: 0 błędów – celujący 1 błąd – bardzo dobry 2 błędy – dobry 3 - 4 błędy – dostateczny 5 - 6 błędów – dopuszczający 7 i więcej błędów – niedostateczny

- c) Trzy błędy interpunkcyjne traktuje się jako jeden błąd ortograficzny.
- d) Wyróżnia się błędy podstawowe/zasadnicze i błędy drugiego rzędu. Błędy podstawowe dotyczą zasad pisowni wyrazów z ó – u, rz- ż, h- ch, wyjątki, wielka litera. Błędy drugiego rzędu dotyczą pozostałych zasad. 3 błędy drugiego rzędu to 1 błąd podstawowy.
- Uczniom posiadającym opinię poradni pedagogiczno – psychologicznej dostosowuje się wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami tej poradni.*

3. Recytacja

- a) Uczeń przygotowuje recytację utworu poetyckiego lub fragmentu prozy.
- b) Termin recytacji zależy od stopnia trudności utworu oraz możliwości ucznia i nie może być krótszy niż dwa dni.
- c) Kryteria oceny recytacji: •opanowanie pamięciowe tekstu, dykcja, artykulacja, •tempo recytacji (dostosowanie do sytuacji lirycznej, przestrzeganie zasad interpunkcyjnych), •siła i barwa głosu, wyrazistość, ekspresja, nastrój, •postawa, mimika.
- Nieznajomość tekstu lub liczne błędy – uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

4. Wypowiedzi ustne

- a) Wypowiedź wiąże się z zadaniem.
- b) Spójne i logiczne uporządkowanie wypowiedzi.
- c) Płynność opowiadania.
- d) Rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia.
- e) Wyraźne mówienie.
- f) Przestrzeganie poprawności językowej.
- g) Dostosowanie sposobu mówienia do sytuacji opowiadania.

5. Praca na lekcji

- a) Uczeń za aktywny udział w lekcji, zaangażowanie, udzielanie poprawnych odpowiedzi może otrzymać ocenę za wypowiedź ustną.
- b) Za odmowę pracy na lekcji (niewykonywanie poleceń nauczyciela) uczeń otrzymuje wpis negatywny z zachowania.

6. Prace domowe/ zadania

- a) Obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych oraz przestrzeganie terminu i sposobu ich wykonania.
- b) Nieodrobienie pracy domowej zostaje odnotowane przez nauczyciela za pomocą znaku/skrótu „bz” (dopuszcza się dwa „bz” w półroczu, każde następne nieprzygotowanie to wpis negatywny z zachowania).
- c) Uczeń ma prawo do poprawienia oceny niedostatecznej z pracy domowej po wykonaniu zadania w terminie wyznaczonym ponownie przez nauczyciela.

d) Ocena pracy domowej może nastąpić zaraz po upływie terminu jej realizacji lub podczas kontroli zeszytu przedmiotowego (ocena nie musi być wyrażona cyfrą; postawienie parafki/lub podpisu sprawdzającego dowodzi analizy zadania).

7. Prowadzenie i ocena zeszytu przedmiotowego

a) Uczeń ma obowiązek systematycznie i starannie prowadzić zeszyt do języka polskiego oraz uzupełniać zadane ćwiczenia.

b) Przy ocenie zeszytu brane są pod uwagę: kompletność notatek, ich poprawność merytoryczna, estetyka oraz poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

c) W przypadku pojawienia się dużej ilości rażących błędów lub nieczytelnego pisma, nieznajdujących uzasadnienia (dysleksja, dysortografia, dysgrafia), nauczyciel może zlecić przepisanie lub ponowne napisanie notatki, dodatkowe ćwiczenia ortograficzne w zeszycie lub inny rodzaj poprawy.

d) Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek w zeszycie, za czas nieobecności w szkole.

8. Przygotowanie ucznia do lekcji

Uczeń ma obowiązek:

a) systematycznie przygotowywać się do zajęć,

b) w terminie odrabiać prace domowe,

c) posiadać na każdej lekcji zeszyt przedmiotowy, podręcznik (zgodnie z zapowiedzią nauczyciela).

Kryteria oceniania uczniów dyslektycznych, z ryzykiem dysleksji lub innymi specyficznymi trudnościami w uczeniu się posiadających opinie poradni psychologiczno – pedagogicznej:

1. Nie ocenia się głośnego czytania ucznia przy całej klasie (uczeń może jednak wyrazić zgodę), umiejętność tę w miarę możliwości sprawdza nauczyciel indywidualnie.

2. Kontroluje się stopień zrozumienia samodzielnie czytanych przez ucznia poleceń.

3. Sprawdzanie wiadomości ogranicza się do krótkich partii materiału.

4. W ocenie prac pisemnych uwzględnia się wartości merytoryczne, rozumiane jako: stopień opanowania umiejętności lub wiedzy i sposób jej przekazania (zrozumienie tematu, znajomość opisywanych zagadnień, kompozycja, komunikatywność– mimo błędów językowych, zamykanie myśli w granicach zdania, wypowiedź logicznie uporządkowana mimo błędów ortograficznych, graficznych i interpunkcyjnych).

5. Formy sprawdzania i oceniania postępów w zakresie ortografii mają charakter dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisanem z pamięci i innych ćwiczeń ortograficznych.

6. W zeszytach przedmiotowych nie ocenia się estetyki pisma.

7. Wymagana jest znajomość lektur.

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna uzależniona jest od postępów w nauce, zaangażowania i systematyczności w pracy.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE na poszczególne oceny

Lektura	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Adam Mickiewicz <i>Stepy akerskie</i>	<ul style="list-style-type: none">– wie, co to jest obraz poetycki– wskazuje i nazywa wybrany środek poetycki– cytuje fragmenty przekazujące wrażenia zmysłowe– rozpoznaje bohatera lirycznego– wyjaśnia, co robi bohater liryczny– nazywa przestrzeń pokazaną w utworze– zna pojęcie sonetu	<ul style="list-style-type: none">– wyodrębnia obrazy poetyckie w utworze– wskazuje i nazywa podstawowe środki językowe– nazywa zmysły, które zostały przywołane w tekście– utożsamia bohatera lirycznego z osobą mówiącą– dostrzega motyw wędrówki– omawia przestrzeń zobrazowaną w utworze– wyróżnia sonet spośród innych gatunków lirycznych	<ul style="list-style-type: none">– omawia zawartość obrazów poetyckich– wskazuje i nazywa zastosowane w utworze środki językowe– ustala, jakimi środkami językowymi zostały przekazane wrażenia zmysłowe– wstępnie charakteryzuje bohatera lirycznego– omawia motyw wędrówki– wie, że przestrzeń ma znaczenie symboliczne– omawia cechy sonetu jako gatunku lirycznego	<ul style="list-style-type: none">– omawia relacje między obrazami poetyckimi– określa funkcję zastosowanych w wierszu środków językowych– omawia wrażenia zmysłowe przedstawione w tekście– omawia postać bohatera lirycznego– omawia znaczenia związane z motywem wędrówki– omawia symbolikę przestrzeni– wyjaśnia, jak sonet jako gatunek łączy się ze sposobem obrazowania w utworze	<ul style="list-style-type: none">– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem językowych środków opisu

Edward Stachura Wędrowną życie jest człowieka...	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co może być motywem – wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – przypomina, co to jest pytanie retoryczne – formułuje jedno pytanie do tekstu – wie, co to jest teza 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega w tekście motyw wędrowną – zbiera informacje o osobie mówiącej – cytuje pytania retoryczne – formułuje kilka pytań do tekstu – cytuje wers o charakterze tezy 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia motyw wędrowną wykorzystany w wierszu – omawia osobę mówiącą w wierszu – ustala, czego dotyczą pytania retoryczne – formułuje pytania do tekstu – wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia symboliczne znaczenia związane z motywem wędrowną – omawia życiową postawę osoby mówiącej – omawia funkcję pytań retorycznych – formułuje wszystkie możliwe pytania do tekstu – ustosunkowuje się do tezy zawartej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem symboliki motywu wędrowną
Jarosław Marek Rymkiewicz Ogród w Milanówku, pieśń nocnego wędrowną	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina, co może być motywem – wymienia bohaterów utworu – dostrzega osobę mówiącą w wierszu – łączy odpowiednie środki językowe z opisem przestrzeni – wskazuje wersy, w których jest mowa o Bogu 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega motyw ogrodu w tekście – wydobywa informacje o bohaterach utworu – zbiera informacje o osobie mówiącej – wskazuje środki językowe opisujące przestrzeń – wstępnie określa relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia motyw ogrodu występujący w wierszu – porządkuje informacje o bohaterach utworu – krótko wypowiada się na temat osoby mówiącej – nazywa środki językowe opisujące przestrzeń – wypowiada się na temat relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia symboliczne znaczenia motywu ogrodu – omawia bohaterów utworu – omawia osobę mówiącą – omawia sposób obrazowania przestrzeni – omawia relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą
Caspar David	– wymienia główne	– nazywa elementy	– omawia elementy	– omawia sytuację	– samodzielnie analizuje i

<p>Friedrich, Wędrowiec nad morzem mgły (reprodukcja obrazu)</p>	<p>elementy przedstawione na obrazie – opowiada, co przedstawia obraz – rozpoznaje motyw wędrówki – dostrzega różne rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie – przedstawia podstawowe informacje związane z postacią pokazaną na obrazie – zna pojęcie perspektywa – układa krótki monolog wewnętrzny – tworzy prosty opis obrazu</p>	<p>przedstawione na obrazie – wydobywa znaczenia dosłowne dzieła – omawia elementy związane z motywem wędrówki – nazywa rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie – omawia postać przedstawioną na obrazie – wyjaśnia, na czym polega perspektywa – układa monolog wewnętrzny – tworzy opis obrazu</p>	<p>przedstawione na obrazie – wydobywa znaczenia przenośne dzieła – omawia znaczenia związane z motywem wędrówki – omawia przestrzeń pokazaną na obrazie, – omawia znaczenia związane z postacią przedstawioną na obrazie – omawia perspektywę obrazu – tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny – tworzy ciekawy opis obrazu</p>	<p>przedstawioną na obrazie – omawia znaczenia przenośne dzieła – łączy motyw wędrówki przedstawiony na obrazie z innymi dziełami – omawia znaczenia związane z przestrzenią ukazaną na obrazie – omawia malarskie sposoby pokazania postaci i związane z nią znaczenia – omawia znaczenia obrazu wynikające z wykorzystania perspektywy – tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny związany ze znaczeniami obrazu – opisuje obraz – zwraca uwagę na środki języka malarskiego</p>	<p>interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem roli środków języka malarskiego dla tworzenia znaczeń naddanych dzieła – tworzy monolog wewnętrzny –podkreślają subiektywizm wypowiedzi i emocje – opisuje obraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na wrażenia, jakie wywołuje na odbiorcy</p>
<p>Wirtualny spacer – literackie gry planszowe</p>	<p>– we wskazanym programie internetowym opracowuje (z pomocą) grę planszową</p>	<p>– we wskazanym programie internetowym opracowuje grę planszową</p>	<p>– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową</p>	<p>– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową, dodaje do niej zagadki literackie</p>	<p>– samodzielnie tworzy ciekawą, o dużym stopniu skomplikowania literacką grę planszową</p>
<p>Adam Mickiewicz</p>	<p>– odtwarza wybrane elementy świata</p>	<p>– porządkuje elementy świata przedstawionego,</p>	<p>– omawia elementy świata</p>	<p>– omawia relacje między elementami świata</p>	<p>– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji</p>

Pan Tadeusz	<p>przedstawionego – przypomina, co to jest wątek – odtwarza wybrane wydarzenie z fabuły utworu, wyjaśnia różnice między bohaterem indywidualnym i zbiorowym – krótko charakteryzuje wybranego bohatera – wie, kiedy bohatera nazywamy dynamicznym – zna epopeję jako gatunek, wie, co to jest geneza utworu</p>	<p>wymienia wątki utworu – odtwarza kilka wydarzeń z fabuły utworu – wymienia kilku bohaterów indywidualnych, określa, kto jest bohaterem zbiorowym – charakteryzuje wybranego bohatera – wyjaśnia, kto i dlaczego jest bohaterem dynamicznym – odróżnia epopeję od innych gatunków epickich – wyjaśnia, czym jest geneza utworu</p>	<p>przedstawionego – omawia wątki utworu – wskazuje i omawia najważniejsze wydarzenia fabuły – wyjaśnia, kto jest bohaterem indywidualnym, a kto zbiorowym w utworze – dokonuje pełnej charakterystyki wybranego bohatera – wyjaśnia, z czego wynika dynamizm w charakterystyce bohatera – wskazuje cechy epopei – zna podstawowe fakty związane z genezą utworu</p>	<p>przedstawionego – omawia związki wątków ze sobą – omawia sposób prowadzenia fabuły w utworze – omawia zależności między bohaterami indywidualnymi a bohaterem zbiorowym – dokonuje charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów – zestawia bohaterów dynamicznych i statycznych – wyjaśnia, dlaczego utwór jest epopeją – omawia genezę utworu</p>	<p>utworu ze szczególnym uwzględnieniem jego znaczenia w polskiej kulturze</p>
Olga Tokarczuk Czas Prawieku	<p>– wydobywa informacje z tekstu dotyczące prezentowanego miejsca – zna pojęcie mityzacja – wylicza opisanę</p>	<p>– odtwarza wydobyte z tekstu informacje – wie, na czym polega mityzacja – wstępnie omawia przedstawione elementy natury – wyjaśnia, co oznacza</p>	<p>– porządkuje i odtwarza informacje dotyczące prezentowanego miejsca – wyjaśnia, na czym polega mityzacja – dostrzega związki</p>	<p>– opowiada własnymi słowami, co wiadomo o opisywanym miejscu – wyjaśnia, jakie znaczenia związane są z mityzacją przestrzeni – omawia relacje między przedstawionymi</p>	<p>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem konwencji obrazowania przestrzeni</p>

	<p>elementy natury – zna pojęcie mała ojczyzna</p>	<p>termin mała ojczyzna</p>	<p>między przedstawionymi elementami natury – opowiada o przedstawionych elementach natury – wypowiada się o Prawieku jako małej ojczyźnie</p>	<p>elementami natury – wyjaśnia, co to znaczy, że Prawiek jest małą ojczyzną</p>	
<p>Adam Pańczuk Karczeby (fotoreportaż)</p>	<p>– wyróżnia fotoreportaż spośród innych tekstów kultury – czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące tytułu fotoreportażu – zna pojęcie etymologia – przedstawia swoje odczucia związane z obejrzanymi fotografiami – dostrzega symbolikę niektórych elementów fotografii – pisze proste opowiadanie</p>	<p>– wymienia podstawowe cechy fotoreportażu – wypowiada się na temat tytułu fotoreportażu – łączy pojęcie etymologia z pochodzeniem wyrazów – wypowiada się na temat obejrzanych fotografii – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym – pisze opowiadanie</p>	<p>– wyjaśnia, czym cechuje się fotoreportaż – odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące tytułu fotoreportażu – wyjaśnia pojęcie etymologia – omawia obejrzone fotografie – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów fotografii – pisze ciekawe opowiadanie</p>	<p>– przedstawia swój stosunek do fotoreportażu jako tekstu kultury – tworzy wypowiedź związaną z tytułem fotoreportażu – korzystając ze słownika etymologicznego wyjaśnia pochodzenie słów – ocenia obejrzone fotografie – tworzy dłuższą, zwartą wypowiedź dotyczącą symboliki cyklu fotografii – pisze opowiadanie, stosuje ciekawe rozwiązania fabularne</p>	<p>– samodzielnie analizuje i interpretuje fotoreportaż ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków kreujących metaforyczne znaczenia – pisze rozbudowane opowiadanie z elementami opisu i charakterystyki</p>
<p>Mała ojczyzna</p>	<p>– odtwarza</p>	<p>– odtwarza i porządkuje</p>	<p>– omawia</p>	<p>– odtwarza wywód</p>	<p>– samodzielnie analizuje i</p>

	<p>najważniejsze informacje zawarte w artykule</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, że obok literatury pięknej istnieją teksty publicystyczne – wydobywa najważniejsze myśli z artykułu – dostrzega argumenty zawarte w tekście – wyodrębnia akapity w tekście 	<p>informacje zawarte w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia publicystykę od literatury pięknej – streszcza artykuł – odtwarza główne argumenty zawarte w tekście – omawia zawartość treściową kolejnych akapitów 	<p>najważniejsze informacje zawarte w artykule</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się publicystyka od literatury pięknej – funkcjonalnie streszcza za artykuł – odtwarza wszystkie argumenty zawarte w tekście – określa związek między poszczególnymi akapitami 	<p>zawarty w artykule</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – pisze streszczenie przy zachowaniu wszystkich wymogów tej formy wypowiedzi – ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście – wskazuje akapit synonimiczny 	<p>interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego intencji</p>
<p>Henryk Sienkiewicz Quo vadis WIDZIEĆ SERCEM</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy świata przedstawionego – wyodrębnia główny wątek utworu – wie, jakie wydarzenie można nazwać punktem kulminacyjnym – zna powieść historyczną jako typ powieści – odróżnia elementy fikcyjne od 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wybrane elementy świata przedstawionego – wyodrębnia wątki w utworze – wskazuje wydarzenie, które stanowi punkt kulminacyjny – wie, że utwór jest powieścią historyczną – wymienia elementy fikcyjne i rzeczywiste w powieści – wskazuje bohatera statycznego i 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – dostrzega zależności między wątkami – opowiada przebieg wydarzenia będącego punktem kulminacyjnym – wskazuje cechy powieści historycznej – określa rolę elementów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia relacje między elementami świata przedstawianego – omawia układ wątków – omawia funkcję punktu kulminacyjnego w utworze – wyjaśnia, dlaczego utwór jest powieścią historyczną – omawia relacje między elementami fikcyjnymi i rzeczywistymi – omawia funkcję bohaterów statycznych i 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między elementami fikcyjnymi a historycznymi

	<p>rzeczywistych – przypomina, kiedy bohater jest statyczny, a kiedy dynamiczny – pisze proste podziękowanie</p>	<p>dynamicznego – pisze podziękowanie</p>	<p>rzeczywistych w fabule – wyjaśnia różnicę między bohaterem statycznym a dynamicznym – pisze oryginalne podziękowanie</p>	<p>dynamicznych w powieści – pisze podziękowanie – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</p>	
<p>Stefan Żeromski Syzyfowe prace</p>	<p>– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – krótko opowiada o gimnazjum klerykowskim – zna pojęcie rusyfikacji – przedstawia Bernarda Zygiera – wyjaśnia, jak rozumie pojęcie motyw postępowania – opowiada o lekcji języka polskiego</p>	<p>– porządkuje elementy świata przedstawionego – krótko opowiada, jak przebiegała nauka w klerykowskim gimnazjum – wyjaśnia, na czym polegała rusyfikacja – zbiera informacje o Bernardzie Zygierze – wskazuje motywy postępowania głównych bohaterów – opowiada o reakcjach uczniów i nauczyciela na recytację Reduty Ordon</p>	<p>– omawia elementy świata przedstawionego, – przedstawia rozwiniętą wypowiedź o przebiegu nauki w klerykowskim gimnazjum – wymienia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji – porządkuje informacje o Bernardzie Zygierze – omawia motywy postępowania bohaterów – wyjaśnia, jaką rolę odegrała recytacja Reduty Ordon w budzeniu świadomości</p>	<p>– omawia relacje między elementami świata przedstawionego – ocenia, jak przebiegała nauka w klerykowskim gimnazjum – omawia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji – przedstawia i charakteryzuje Bernarda Zygiera – ocenia motywy postępowania postaci – wypowiada się na temat roli literatury w życiu narodu</p>	<p>– samodzielnie analizuje i interpretuje powieść ze szczególnym uwzględnieniem problemu dojrzenia do poczucia tożsamości narodowej</p>

			narodowej		
<p>Maria Dąbrowska Marcin Kozera</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – dostrzega obecność narratora – przedstawia najważniejsze informacje dotyczące tytułowego bohatera – opowiada o rozterkach bohatera – zna pojęcie tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – przypomina informacje na temat narratora i narracji – przedstawia i charakteryzuje tytułowego bohatera – szereguje wydarzenia pokazujące dojrzewanie bohatera – rozumie pojęcie tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o elementach świata przedstawionego – określa narratora – omawia relacje bohatera ze światem – opowiada, jak bohater zyskał poczucie przynależności narodowej – krótko wyjaśnia pojęcie tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza utwór – omawia rolę narratora w utworze – omawia zmiany w świadomości tytułowego bohatera – łączy opowieść o dojrzewaniu bohatera ze znaczeniami naddanymi tekstu – wypowiada się na temat poczucia tożsamości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem dydaktycznego przesłania tekstu
<p>Jan Paweł II Pamięć i tożsamość</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, o czym mówi tekst – odtwarza główne tezy autora na temat patriotyzmu – wyodrębnia w tekście akapity 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza wywód autora własnymi słowami – odtwarza poglądy autora na temat patriotyzmu – wie, na czym polega rytm akapitowy 	<ul style="list-style-type: none"> – relacjonuje, o czym mówi autor w swoim wywodzie – na podstawie tekstu i wypowiada się na temat patriotyzmu – określa zawartość treściową poszczególnych akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak autor tłumaczy pochodzenie i znaczenie słowa ojczyzna – na podstawie własnych przemyśleń wypowiada się na temat patriotyzmu – omawia relacje między akapitami 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje zestaw ćwiczeń słownikowych związanych z pojęciem ojczyzna
<p>Kazimierz Przerwa-Tetmajer O Zwyrtałe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje płynnie tekst – wie, co to jest 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy tekst na język literacki – dzieli dialektyzmy na 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym

muzykancie	dialektyzm – zna terminy gwara i dialekt – krótko wypowiada się na temat bohatera	– podaje przykłady dialektyzmów – wie, co to jest gwara i dialekt – opowiada o bohaterze	na język literacki – podaje różne przykłady dialektyzmów – rozróżnia gwarę i dialekt – wypowiada się na temat sposobu życia i myślenia bohatera	różne rodzaje – wyjaśnia, co to jest gwara i dialekt – omawia filozofię życia bohatera	uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia
Władysław Reymont Chłopi (frag.)	– wyjaśnia, czego dotyczy narracja fragmentu – zna pojęcie stylizacja gwarowa – rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi	– omawia narrację fragmentu – wie, na czym polega stylizacja gwarowa – wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź	– wyodrębnia w narracji części tematyczne – wyjaśnia, na czym polega stylizacja gwarowa – nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź	– charakteryzuje narratora – omawia znaczenie stylizacji gwarowej we fragmencie – omawia sposoby dynamizowania wypowiedzi w kontekście jej tematyki	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki wypowiedzi
Stanisław Witkiewicz Willa Koliba (architektura)	– rozpoznaje architekturę jako dziedzinę sztuki – zna pojęcie stylu architektonicznego – wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański	– przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla – wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego – wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego	– wymienia charakterystyczne elementy budowli – wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego – wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego	– omawia charakterystyczne cechy budowli – wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny – omawia styl zakopiański	– wyczerpująco omawia budowlę ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki jej stylu architektonicznego
Krzysztof Kamil Baczyński	– zna termin pokolenie	– wie, jakie pokolenia nazywamy pokoleniem	– wyjaśnia znaczenie nazwy pokolenie	– omawia pochodzenie i znaczenie terminu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze

<p>Z głową na karabinie</p>	<p>Kolumbów – wie, że niektóre elementy utworu mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – przypomina, na czym polega kontrast jako środek poetycki – zna pojęcie peryfraz – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego</p>	<p>Kolumbów – rozpoznaje elementy symboliczne – rozpoznaje podmiot liryczny – rozpoznaje kontrast – wskazuje peryfrazę – wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia wojennego</p>	<p>Kolumbów – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – charakteryzuje podmiot liryczny – wyjaśnia, które elementy zostały zestawione na zasadzie kontrastu – wyjaśnia, czego dotyczy peryfraz – wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego</p>	<p>pokolenie Kolumbów – interpretuje znaczenia elementów symbolicznych w kontekście całości utworu – omawia podmiot liryczny jako reprezentanta pokolenia – wyjaśnia funkcję kontrastu – wyjaśnia funkcję peryfrazy – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego</p>	<p>szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu pokolenia Kolumbów</p>
<p>Krzysztof Kamil Baczyński, Elegia o [chłopcu polskim]</p>	<p>– wie, że utwór jest elegią – wskazuje formy gramatyczne pozwalające wyróżnić osobę mówiącą – rozpoznaje bohatera lirycznego – przypomina, na czym polega kontrast</p>	<p>– wie, czym cechuje się elegia – rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje bohatera lirycznego – rozpoznaje kontrast w wierszu – rozpoznaje metafory w utworze</p>	<p>– wyjaśnia, czym cechuje się elegia jako gatunek liryczny – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia bohatera lirycznego utworu – wyjaśnia, z czym jest związany kontrast w wierszu – wyjaśnia znaczenia</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią – omawia relację między osobą mówiącą i bohaterem lirycznym – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia funkcję kontrastu – interpretuje znaczenia wynikające z metafor</p>	<p>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu bohaterów</p>

	– wskazuje przykład metafory		metaforyczne		
Zbigniew Herbert Nike, która się waha	– wie, kim była Nike – zna pojęcie reinterpretacja – wskazuje bohatera lirycznego – wie, że bohater jest postacią tragiczną – wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny	– rozpoznaje motywy mitologiczne w wierszu – wie, na czym polega reinterpretacja – przedstawia bohatera lirycznego – krótko wyjaśnia, dlaczego bohater jest postacią tragiczną – wie, czym cechuje się wiersz wolny	– omawia motywy mitologiczne wykorzystane w wierszu – wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja w wierszu – charakteryzuje bohatera lirycznego – omawia tragizm bohatera lirycznego – wymienia wszystkie cechy wiersza wolnego	– wyjaśnia znaczenia motywów mitologicznych występujących w wierszu – formułuje znaczenia związane z reinterpretacją motywów mitologicznych – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm bohatera – omawia budowę utworu	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń związanych z reinterpretacją motywów mitologicznych
Andrzej Wróblewski Matka z zabitym dzieckiem Syn i zabita matka	– dostrzega podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – dostrzega znaczącą kolorystykę obrazów – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazów – wymienia bohaterów obrazów – zna pojęcie styl	– wskazuje podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – omawia kolorystykę obrazów – omawia kompozycję obrazów – wypowiada się na temat bohaterów obrazów – wie, co składa się na styl malarstwa	– wypowiada się na temat podobieństw tematycznych i estetycznych obrazów – omawia funkcję kolorów na obrazach – wypowiada się na temat kompozycji obrazów – zestawia bohaterów obrazów – wymienia główne cechy stylu	– omawia wyczerpująco podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – wyjaśnia symboliczne znaczenia kolorystyki obrazów – wskazuje znaczenia wynikające z kompozycji obrazów – omawia relacje zachodzące między bohaterami obrazów i sposób ich zobrazowania – omawia styl malarstwa	– samodzielnie analizuje i interpretuje obrazy ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych dla kreowania znaczeń

	malarstwa		malarstwa A. Wróblewskiego	autora obrazów	
Melchior Wańkiewicz Szkice spod Monte Cassino	<ul style="list-style-type: none"> – wie, o czym mówi fragment – nazywa emocje wybranych bohaterów – rozpoznaje reportaż jako gatunek – stara się brać udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wybrane elementy przedstawionej rzeczywistości – nazywa emocje bohaterów – wie, czym jest reportaż jako forma wypowiedzi – bierze udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wszystkie elementy przedstawionej rzeczywistości – omawia emocje bohaterów – przedstawia stron konfliktu – wymienia cechy reportażu – bierze czynny udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia tematykę i problematykę fragmentu utworu – omawia źródła emocji bohaterów – omawia cechy reportażu jako formy wypowiedzi, – bierze czynny udział w dyskusji, nawiązuje do wypowiedzi przedmówców 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem motywacji działania bohaterów
Jacek Dukaj Xavras Wyżryn	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – wie, czego dotyczył konflikt – prezentuje działania bohaterów – wyjaśnia, jak mogą przejawiać się postawy patriotyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego – opowiada o konflikcie – opowiada o motywach działania bohaterów – wyjaśnia, czym wyraża się patriotyzm bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje o świecie przedstawionym – relacjonuje przebieg konfliktu – ustosunkowuje się do działań bohaterów – omawia postawy patriotyczne bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje informacje o świecie przedstawionym – prezentuje przyczyny i przebieg konfliktu – ocenia motywy działania bohaterów – wypowiada się na temat postaw patriotycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem oceny postaw bohaterów
Aleksander Kamiński Kamienie na szaniec	<ul style="list-style-type: none"> – przypisuje utwór do literatury faktu – wydobywa podstawowe informacje związane ze światem 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się literatura faktu – zbiera najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – przedstawia realia 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się literatura faktu – odtwarza najważniejsze informacje związane 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się o utworze w kontekście literatury faktu – prezentuje w ciekawy sposób informacje związane ze światem, 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów

	<p>przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna realia okupacyjnej rzeczywistości – zna pojęcie pokolenie – zna pojęcie tragizm – przedstawia bohaterów – według wzoru tworzy opis sytuacji – stara się brać udział w dyskusji 	<p>okupacyjnej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, jaką grupę ludzi nazywamy pokoleniem – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego – charakteryzuje bohaterów – tworzy opis sytuacji – przedstawia argumenty w dyskusji 	<p>ze światem przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości – wyjaśnia, co łączy ludzi należących do pokolenia wojennego – omawia tragizm pokolenia wojennego – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – tworzy dynamiczny opis sytuacji – bierze udział w dyskusji, przedstawia argumenty 	<p>przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzupełnia realia okupacyjnej rzeczywistości samodzielnie zdobytą wiedzą o tych czasach – opowiada o pokoleniu wojennym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego – dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów – tworzy dynamiczny opis sytuacji spełniający wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – bierze aktywny udział w dyskusji, ustosunkowuje się do argumentów innych uczestników dyskusji 	
<p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest pamiętnikiem – wydobywa informacje dotyczące powstańczej codzienności – dostrzega 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością – wskazuje w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza powstańczą codzienność – rozpoznaje i 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia utwór w kontekście jego gatunku – opowiada własnymi słowami o powstańczej codzienności – stosuje funkcjonalnie środki językowe oddające dynamizm i emocje 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego formy i języka

	dynamikę i emocjonalizm	środki językowe oddające dynamizm i emocje – wie, czym cechuje się język mówiony	nazywa środki językowe oddające dynamizm i emocje – wskazuje cechy języka mówionego w tekście	– omawia efekty zastosowania języka mówionego w tekście	
Czesław Miłosz <i>Piosenka o porcelanie</i>	– wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wskazuje zdrobnienia – wie, na czym polega apostrofa – wskazuje formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą – łączy tekst z rzeczywistością wojenną	– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – ustala, czego dotyczą zdrobnienia – wskazuje apostrofę – rozpoznaje osobę mówiącą – formułuje problematykę utworu	– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia funkcję zdrobnień – omawia funkcję apostrofy – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia, jak ujawnia się rzeczywistość wojenna w wierszu	– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – omawia znaczenia wynikające z zastosowania zdrobnień – omawia znaczenia wynikające z zastosowania apostrofy – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia znaczenia wiersza z perspektywy rzeczywistości wojennej	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforyki
Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne</i>	– odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – zna pojęcie reifikacja – cytuje fragment, w którym jest mowa o	– zalicza tekst do literatury faktu – gromadzi informacje z tekstu – wyjaśnia pojęcie reifikacja – odtwarza poglądy autorki na temat moralności	– wyjaśnia, czym wyróżnia się literatura faktu – porządkuje informacje wydobyte z tekstu – wyjaśnia, jak wykorzystana została reifikacja w tekście	– wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – opowiada o realiach obozowych – omawia funkcję reifikacji w tekście – ustosunkowuje się do poglądów autorki na temat moralności	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem problematyki moralności

	moralności		– omawia poglądy autorki na temat moralności		
Bogdan Bartnikowski Dzieciństwo w pasiakach	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina, co może być motywem – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – odtwarza najważniejsze informacje o życiu w obozie – przypomina informacje o rodzajach narracji – wie, że niektóre elementy w tekście mogą mieć znaczenia symboliczne – wie, na czym polega lapidarność stylu 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega w tekście motyw dzieciństwa – wydobywa informacje z tekstu – odtwarza realia obozowe – nazywa rodzaj narracji występujący w utworze – wskazuje element symboliczny – dostrzega lapidarność stylu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak został pokazany w tekście motyw dzieciństwa – porządkuje informacje z tekstu – opowiada o realiach obozowych – przytacza informacje o narratorze – omawia sposób wprowadzenia do fabuły elementu symbolicznego – omawia styl utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia motyw dzieciństwa pokazanego w tekście z innymi utworami – omawia własnymi słowami informacje z tekstu – wyraża własną opinię o realiach obozowych – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia znaczenia związane z symbolem bochenka chleba – wyjaśnia, jak styl utworu wpływa na jego emocjonalną wymowę 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem symboliki
Stanisław Barańczak Garden party	<ul style="list-style-type: none"> – wie, o czym mówi wiersz – przedstawia bohaterów utworu – wie, na czym polega ironia – pisze proste zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuację liryczną – krótko opowiada o relacjach między bohaterami, rozpoznaje w wierszu ironię – pisze zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o sytuacji lirycznej – omawia sytuację liryczną – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w utworze – pisze oryginalne 	<ul style="list-style-type: none"> – określa problematykę utworu – ocenia relacje między bohaterami – omawia funkcję ironii – pisze zaproszenie – zachowując wszystkie wymogi tej formy 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej w nim kategorii ironii

			zaproszenie	wypowiedzi	
Melchior Wańkowicz Tędy i owędy	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu tekstu – odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – dzieli tekst na części kompozycyjne – zna pojęcie komunikacji językowej – zna pojęcie stereotyp 	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie ocenia tekst – wie, że tekst należy do literatury faktu – tytułuje poszczególne części tekstu – wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa – wie, czym jest stereotyp 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoją ocenę tekstu – wie, że tekst jest wspomnieniową gawędą – odtwarza zawartość treściową poszczególnych części – omawia krótko akt komunikacji językowej – wyjaśnia, co to jest stereotyp 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wypowiedź, w której przedstawia i uzasadnia swoją ocenę tekstu – wyjaśnia, dlaczego tekst można nazwać wspomnieniową gawędą – omawia relacje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi – wymienia i omawia składniki komunikacji językowej – wyjaśnia, o jakich stereotypach jest mowa w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przynależności do literatury faktu
Sławomir Mrozek Artysta	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – opowiada o głównym bohaterze utworu – dostrzega sprzeczność w utworze – wie, że pod postaciami zwierząt ukrywają się ludzie – pisze proste 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza swoimi słowami treść utworu – omawia postawę życiową bohatera – wie, co to jest paradoks – omawia sposób kreacji bohaterów – pisze ogłoszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje przerośne znaczenia utworu – omawia stosunek innych postaci do głównego bohatera – wyjaśnia, na czym polega paradoks w utworze – wyjaśnia przesłanie utworu – pisze rozwinięte 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przerośne znaczenia utworu – ocenia postawę życiową bohatera – omawia funkcję paradoksu jako chwytu literackiego – wyjaśnia, jak sposób kreacji bohaterów wpływa na przesłanie utworu – pisze ogłoszenie, zachowując wszystkie 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej konwencji i jej funkcji w eksponowaniu przesłania utworu

	ogłoszenie		ogłoszenie	wymogi tej formy wypowiedzi	
Jonathan Swift Przygody Guliwera	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, na czym polega fikcja fantastyczna – przypomina, jakie są rodzaje narracji – utożsamia narratora z bohaterem – wyodrębnia kilka wartości, o jakich jest mowa w utworze – zna pojęcie utopii 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – wskazuje elementy fantastyczne – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – wstępnie charakteryzuje bohatera–narratora – nazywa wartości, o jakich jest mowa w utworze – wie, co to jest utopia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – omawia rolę elementów fantastycznych – charakteryzuje bohaterów – ustala, jakie zachowania bohaterów odzwierciedlają uznawane przez nich wartości – wyjaśnia, co to jest utopia 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza własnymi słowami treść fragmentu – omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – omawia relację między bohaterami – prezentuje rozbudowaną wypowiedź na temat wartości – wyjaśnia, czemu służy kreowanie świata jako utopii 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem funkcji elementów fantastycznych
Antoine de Saint-Exupéry Mały Książę	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza główne elementy świata przedstawionego utworu – przedstawia ogólnie wygląd planety Małego Księcia – wymienia etapy wędrówki bohatera – wskazuje wybrane elementy o 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o elementach świata przedstawionego – opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia – przedstawia przebieg wędrówki bohatera – wymienia elementy o symbolicznym znaczeniu – dostrzega związek z przypowieścią jako gatunkiem – cytuje fragmenty o 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego utworu – opowiada szczegółowo o wyglądzie planety Małego Księcia – opowiada o przebiegu wędrówki Małego Księcia – wypowiada się na 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat specyfiki elementów świata przedstawionego, – barwnie opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia – wyjaśnia, na czym polega metaforyczny charakter wędrówki Małego Księcia – wyjaśnia znaczenia zawarte w elementach 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje rozbudowaną wypowiedź poświęconą filozoficznej wymowie utworu

	<p>symbolicznym znaczeniu</p> <ul style="list-style-type: none"> – przypomina, czym cechuje się przypowieść – wskazuje jeden fragment o charakterze aforyzmu 	<p>charakterze aforyzmów</p>	<p>temat znaczeń symbolicznych w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia związek utworu z przypowieścią – wyjaśnia, które fragmenty i dlaczego mają charakter aforyzmów 	<p>symbolicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega przypowieściowy charakter utworu – wyjaśnia przesłania zawarte w aforyzmach 	
<p>Éric-Emmanuel Schmitt Oskar i pani Róża</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza podstawowe informacje dotyczące bohatera – wstępnie charakteryzuje bohatera – przytacza wypowiedzi bohatera o dorosłych – wie, że istnieje styl potoczny – pisze krótki list 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera informacje na temat bohatera – charakteryzuje bohatera, wyjaśnia, co bohater myślał o dorosłych – rozpoznaje w tekście styl potoczny, wskazuje przykłady użycia go – pisze list 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje na temat bohatera – charakteryzuje bohatera na podstawie jego wypowiedzi – przedstawia sposób patrzenia bohatera na dorosłych – przypomina, czym cechuje się styl potoczny – pisze ciekawy list na temat utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera i porządkuje informacje na temat bohatera – dokonuje pełnej charakterystyki bohatera – ustala, czym wywołana była ocena dorosłych przez Oskara – omawia rolę stylu potocznego w utworze – przedstawia w formie listu swoją opinię o utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów wobec śmierci
<p>Barbara Kosmowska Połączana rybka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego – przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza elementy świata przedstawionego – opowiada o relacjach rodzinnych bohaterki – charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – ocenia relacje rodzinne bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o elementach świata przedstawionego – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat relacji w rodzinie 	

	<p>rodzinę bohaterki – wstępnie charakteryzuje bohaterkę – zna pojęcie wolontariat – pod kierunkiem pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny</p>	<p>bohaterkę – tworzy związki wyrazowe z rzeczownikiem wolontariat – pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny</p>	<p>– przedstawia pełną charakterystykę bohaterki – wyjaśnia, na czym polega wolontariat – pisze bezbłędnie życiorys, CV, podanie, list motywacyjny</p>	<p>bohaterki – charakteryzuje i ocenia bohaterkę – opowiada o działaniach wolontariatu, których był świadkiem lub uczestnikiem – pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – zachowuje wszystkie wymogi tych form wypowiedzi</p>	
<p>Nancy H Kleinbaum Stowarzyszenie umarłych poetów</p>	<p>– odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego – wymienia kilku bohaterów – przedstawia profesora Keatinga – przedstawia wybranych uczniów akademii – wie, co składa się na postawę życiową</p>	<p>– odtwarza elementy świata przedstawionego – wymienia bohaterów – wstępnie charakteryzuje profesora Keatinga – przedstawia uczniów akademii – wypowiada się na temat postawy życiowej bohaterów</p>	<p>– porządkuje elementy świata przedstawionego – wymienia bohaterów – dzieli ich według przyjętej przez siebie zasady – charakteryzuje profesora Keatinga – opowiada, jak reagowali uczniowie na słowa i działanie profesora Keatinga – omawia postawy życiowe bohaterów</p>	<p>– opowiada własnymi słowami o elementach świata przedstawionego – omawia relacje między bohaterami – charakteryzuje i ocenia profesora Keatinga – wyjaśnia, czego profesor Keating nauczył swoich uczniów – porównuje postawy życiowe bohaterów</p>	
<p>Małgorzata Musierowicz Kwiat kalafiora</p>	<p>– opowiada własnymi słowami treść fragmentu – wymienia cechy</p>	<p>– porządkuje elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje profesora Dmuchawca</p>	<p>– formułuje temat rozmowy bohaterów – charakteryzuje profesora</p>	<p>– formułuje problem tekstu, ocenia profesora Dmuchawca jako nauczyciela</p>	<p>– zna całą powieść – omawia jej problematykę – analizuje świat</p>

	<p>charakteru profesora Dmuchawca</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między współczuciem a litością – stara się brać udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w dyskusji, 	<p>Dmuchawca</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoje stanowisko w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze czynny udział w dyskusji – nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników 	<p>przedstawiony</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia przesłanie utworu
<p>Małgorzata Musierowicz Brulion Bebe B</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, o czym rozmawiali bohaterowie – nazywa wartości, o których jest mowa w tekście – wie, kto to jest autorytet – przeprowadza krótki wywiad z wybranym nauczycielem 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje temat rozmowy bohaterów – odtwarza poglądy bohaterów na temat wartości – wyjaśnia, kto może być autorytetem – przeprowadza wywiad z wybranym nauczycielem 	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa najważniejsze problemy poruszone w rozmowie bohaterów – omawia świat wartości uznawanych przez bohaterów – nazywa cechy reprezentowane przez człowieka, który może być autorytetem – przeprowadza interesujący wywiad z wybranym nauczycielem 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza przebieg rozmowy bohaterów – ustosunkowuje się do poglądów bohaterów na temat wartości – opowiada o ludziach, których uznaje za swój autorytet – przeprowadza ciekawy wywiad z wybranym nauczycielem – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki aksjologicznej
<p>Jostein Gaarder Świat Zofii</p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, że filozofia jest dziedziną nauki – cytuje fragment 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o czym mówi tekst – wie ogólnie, czym zajmuje się filozofia – wie, z czym jest 	<ul style="list-style-type: none"> – wydobywa informacje z tekstu – wymienia podstawowe działy filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza własnymi słowami treść tekstu – wyjaśnia krótko, czym zajmują się główne działy filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny

	<p>wyjaśniający, na czym polega ironia sokratyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze proste zaproszenie – przygotowuje argumenty do mowy obrończej 	<p>związane pojęcie ironia sokratyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze zaproszenie – hierarchizuje argumenty do mowy obrończej 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza wiadomości związane z pojęciem ironia sokratyczna – pisze oryginalne zaproszenie – przygotowuje mowę obrończą 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega ironia sokratyczna – pisze zaproszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – wygłasza mowę obrończą 	<p>poglądów Sokratesa</p>
<p>Sławomir Mrozek Autorytet</p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tekst na akapity – wskazuje fragmenty zawierające argumenty autora – zna podstawowe rodzaje akapitów – odróżnia publicystykę od literatury pięknej – wie, że jednym z gatunków publicystycznych jest felieton – wie, że teksty publicystyczne zawierają autorskie intencje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o czym mówi tekst – odtwarza zawartość wybranego akapitu – odtwarza argumenty autora – wie, co to jest akapit syntetyczny – wie, że tekst należy do publicystyki – wie, że tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – odczytuje intencje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje temat i problem tekstu – dostrzega logiczny związek między akapitami – omawia argumenty wykorzystane przez autora – wskazuje w tekście akapit syntetyczny – omawia cechy tekstów publicystycznych – omawia cechy felietonu jako gatunku publicystycznego – omawia intencje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza główne założenia wywodu autora – określa relacje treściowe między akapitami – ustosunkowuje się do argumentów autora – określa związek akapity syntetycznego z innymi akapitami – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – ustosunkowuje się do intencji zawartych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, ustosunkowuje się do zawartego w nim wywodu
<p>Marek Hłasko</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wypowiedź, w 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i

Okno	<p>elementy świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia narratora od autora – wie, na czym polega narracja pierwszoosobowa – przedstawia bohatera – dostrzega różnice w postawach życiowych narratora i bohatera – omawia przestrzeń 	<p>świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbiera informacje o narratorze – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – charakteryzuje bohatera – omawia postawy życiowe narratora i chłopca – dostrzega symbolikę przestrzeni 	<p>świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje informacje dotyczące narratora – dostrzega subiektywizm narracji – charakteryzuje narratora i bohatera – porównuje postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia, z czego wynika symbolika przestrzeni 	<p>której prezentuje wszystkie elementy świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat narratora – wyjaśnia skutki zastosowania narracji pierwszoosobowej – dokonuje charakterystyki porównawczej – ocenia postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia symbolikę przestrzeni 	<p>interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem oceny przedstawionych w nim postaw życiowych</p>
Barbara Kosmowska Samotni.pl	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina rodzaje narracji – wskazuje elementy, na podstawie których można omówić relacje panujące w rodzinie Pauli – nazywa emocje bohaterki – wyjaśnia, dlaczego Paula czuje się samotna 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – omawia relacje rodzinne Pauli – opowiada o sytuacji emocjonalnej bohaterki – opowiada o zmaganiu się bohaterki z samotnością 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia stosunek narratora do elementów świata przedstawionego – tworzy dłuższą wypowiedź na temat relacji w rodzinie Pauli – przedstawia obiektywnie sytuację emocjonalną bohaterki – przedstawia skutki postępowania Pauli 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – ocenia relacje panujące w rodzinie bohaterki – ocenia sytuację emocjonalną bohaterki, ocenia sposoby radzenia sobie przez bohaterkę z samotnością 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki samotności
Zbigniew Herbert	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia życiorys jako 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i

<p>Życiorys</p>	<p>życiorys wśród innych form użytkowych – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią – gromadzi informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje wersy pozwalające określić sytuację liryczną – dostrzega wewnętrzną kompozycję wiersza – wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach – nazywa uczucia</p>	<p>życiorys jako forma wypowiedzi – dostrzega w utworze lirykę bezpośrednią – rozpoznaje bohatera lirycznego – rozpoznaje sytuację liryczną – dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na formy czasu – nazywa wartości ważne dla bohatera – wypowiada się na temat uczuć bohatera</p>	<p>wyróżniki życiorysu – wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią – przedstawia informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje składniki sytuacji lirycznej – omawia kompozycję wewnętrzną utworu – omawia wartości ważne dla bohatera – wskazuje źródła uczuć</p>	<p>użytkową formę wypowiedzi – dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej – przedstawia dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – omawia sytuację liryczną – omawia kompozycję wewnętrzną utworu w kontekście jego zawartości treściowej – omawia światopogląd bohatera lirycznego – omawia uczucia bohatera i ich źródła</p>	<p>interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem światopoglądu i postawy życiowej osoby mówiącej (bohatera lirycznego)</p>
<p>Wisława Szymborska Pisanie życiorysu</p>	<p>– rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – przypomina, co to jest frazeologizm – wie, na czym polega ironia – wskazuje wersy mówiące o człowieku</p>	<p>– wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – wskazuje w wierszu frazeologizmy – dostrzega w wierszu ironię – odtwarza obraz człowieka utrwalonego w wierszu – omawia relacje między</p>	<p>– wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia znaczenia związane z frazeologizmami – wyjaśnia, przeciwko czemu skierowana jest ironia – omawia obraz człowieka ukazany</p>	<p>– omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – wyjaśnia funkcję frazeologizmów w utworze – interpretuje znaczenia związane z kategorią ironii zastosowaną w wierszu – tworzy rozbudowaną</p>	<p>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między człowiekiem i światem</p>

	– dostrzega relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu	człowiekiem i światem ukazane w wierszu	w wierszu – tworzy wypowiedź na temat relacji między człowiekiem i światem ukazanych w wierszu	wypowiedź prezentującą obraz człowieka ukazany w wierszu – ocenia relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu	
Głoska i litera	– rozróżnia pojęcia litera i głoska – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski – wie, że i może pełnić w wyrazach różne funkcje	– wie, co to jest głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek – dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery i w wyrazach	– wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – podaje przykłady roli i w wyrazach	– omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – omawia funkcje litery i w wyrazach	– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę i w wyrazach
Podział głosek	– odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe cechy głosek	– rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek	– wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek	– wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek	– omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa cechy głosek
Upodobnienia głosek	– wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek	– wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i	– omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień	– tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek – omawia wszystkie	– rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia

	<ul style="list-style-type: none"> – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień 	nazywa upodobnienia	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia 	rodzaje upodobnień <ul style="list-style-type: none"> – zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień 	
Sylaba	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli proste wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> – izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte – dzieli wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby
Akcent wyrazowy i zdaniowy	<ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy bezakcentowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia pojęcia litera i głoska – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek – dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery i w wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – omawia funkcje litery i 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę i w wyrazach – omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa

	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że i może pełnić w wyrazach różne funkcje – odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe cechy głosek – wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli wyrazy na sylaby – ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy bezakcentowe – wie, że istnieje 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte, dzieli wyrazy na sylaby – wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych – wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia 	<p>głoski</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady roli i w wyrazach – wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby – omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych – omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień 	<p>w wyrazach</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek – wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby – wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe – tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek – omawia wszystkie rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień 	<p>cechy głosek</p> <ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby – bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach, rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia
--	--	---	--	---	---

	<p>zjawisko upodobnienia głosek</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień 		<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia 		
<p>Treść i zakres znaczeniowy wyrazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów – podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów – podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu – tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów
<p>Nazwy osobowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe – zna zasady pisowni nazw osobowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe – stosuje zasady pisowni nazw osobowych 	<ul style="list-style-type: none"> – ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych – poprawnie zapisuje nazwy osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jak powstawały nazwy osobowe – bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie
<p>Odmiana imion i nazwisk</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie odmienia proste nazwy osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie odmienia większość nazw osobowych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych

			osobowe		
Nazwy miejscowe	– wie, czego dotyczą nazwy miejscowe – zna zasady pisowni nazw miejscowych	– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe – przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych	– podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych – stosuje zasady pisowni nazw miejscowych	– podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych – bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe	– swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi
Odmiana nazw miejscowych	– wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki	– poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe	– poprawnie odmienia większość nazw miejscowych	– poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe	– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych
Nazwy mieszkańców	– wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców – zna zasady pisowni nazw mieszkańców	– tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców – zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców	– poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców – stosuje się do zasad ich pisowni	– poprawnie tworzy nazwy mieszkańców – poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców	– poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców
Kolokwializmy	– zna pojęcie kolokwializmu – wie, kiedy można używać kolokwializmów	– wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów	– podaje kilka przykładów kolokwializmów – wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy	– podaje przykłady kolokwializmów – wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem	– używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione
Wyrazy rodzime i zapożyczone	– wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone – zna zasady pisowni wyrazów	– podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych – omawia zasady pisowni	– podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych – stosuje zasady pisowni wyrazów	– rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone – poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone	– omawia proces zapożyczania wyrazów

	zapożyczonych	wyrazów zapożyczonych	zapożyczonych		
Regionalne odmiany języka	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany języka – zna podstawowe rodzaje dialektyzmów – próbuje czytać tekst pisany gwarą 	<ul style="list-style-type: none"> – wie co to jest dialekt i gwara – zna rodzaje dialektyzmów – czyta tekst pisany gwarą 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest dialekt i gwara – podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów – czyta płynnie tekst pisany gwarą 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady regionalnych odmian języka – rozpoznaje rodzaje dialektyzmów – czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów – podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe – zna zasady pisowni nazw osobowych – poprawnie odmienia proste 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów – podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe – stosuje zasady pisowni nazw osobowych – poprawnie odmienia większość nazw osobowych – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe – przedstawia zasady 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych – poprawnie zapisuje nazwy osobowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu – tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – wie, jak powstawały nazwy osobowe – bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe – poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe – podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych – bezbłędnie zapisuje 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów – omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie – zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych – swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi – zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych – poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców – używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to

	<p>nazwy osobowe – wie, czego dotyczą nazwy miejscowe – zna zasady pisowni nazw miejscowych – wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki – wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców – zna zasady pisowni nazw mieszkańców – zna pojęcie kolokwializmu – wie, kiedy można używać kolokwializmów – wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone – zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne</p>	<p>pisowni nazw miejscowych – poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe – tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców – zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców – wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów – podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych – omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wie co to jest dialekt i gwara – zna rodzaje dialektyzmów – czyta tekst pisany gwarą</p>	<p>– poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe – podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych – stosuje zasady pisowni nazw miejscowych – poprawnie odmienia większość nazw miejscowych – poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców – stosuje się do zasad ich pisowni – podaje kilka przykładów kolokwializmów – wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy – podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych – stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wyjaśnia, co to jest</p>	<p>nazwy miejscowe – poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe – poprawnie tworzy nazwy mieszkańców – poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców – podaje przykłady kolokwializmów – wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem – rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone, poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone – podaje przykłady regionalnych odmian języka – rozpoznaje rodzaje dialektyzmów – czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą</p>	<p>uzasadnione – omawia proces zapożyczania wyrazów – omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka</p>
--	--	---	--	--	---

	<p>odmiany języka – zna podstawowe rodzaje dialektyzmów – próbuje czytać tekst pisany gwarą</p>		<p>dialekt i gwara – podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów – czyta płynnie tekst pisany gwarą</p>		
<p>Poprawne używanie słownictwa</p>	<p>– stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego</p>	<p>– wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe</p>	<p>– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych</p>	<p>– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych</p>	<p>– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach</p>
<p>Norma językowa</p>	<p>– wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych – wie, że istnieją różne normy językowe – w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych</p>	<p>– wie, co to jest norma językowa – odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi</p>	<p>– wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa – rozróżnia różne rodzaje norm językowych – przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa – rozróżnia wszystkie normy językowe – zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach</p>	<p>– świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju</p>
<p>Błąd językowy</p>	<p>– wie, że w wypowiedziach</p>	<p>– wie, co to jest błąd językowy</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest błąd językowy</p>	<p>– wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i</p>	<p>– świadomie unika popełniania błędów</p>

	<p>powinno unikać się błędów językowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje innowacje językowe – zna podstawowe rodzaje błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia innowacje językowe od błędów językowych – rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe – klasyfikuje większość błędów językowych 	<p>usterek językowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia innowacje językowe – klasyfikuje rodzaje błędów językowych 	<p>językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania</p>
Manipulacja językowa	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie manipulacji językowej – dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – stara się nie poddawać manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega manipulacja językowa – zna podstawowe sposoby manipulacji językowej – nie poddaje się manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa – omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji – wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej – przeciwstawia się manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego – wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe – wie, co to jest norma językowa – odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych – wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa – rozróżnia różne rodzaje norm 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych – wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa – rozróżnia wszystkie 	<ul style="list-style-type: none"> –świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach – świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do

	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że istnieją różne normy językowe – w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych – wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych – rozpoznaje innowacje językowe – zna podstawowe rodzaje błędów językowych – zna pojęcie manipulacji językowej – dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – stara się nie poddawać manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> większości swoich wypowiedzi – wie, co to jest błąd językowy – odróżnia innowacje językowe od błędów językowych – rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych – wie, na czym polega manipulacja językowa – zna podstawowe sposoby manipulacji językowej – nie poddaje się manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> językowych – przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach – wyjaśnia, co to jest błąd językowy – wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe – klasyfikuje większość błędów językowych – wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa – omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> normy językowe – zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach – wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych – ocenia innowacje językowe – klasyfikuje rodzaje błędów językowych – wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji – wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej – przeciwstawia się manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> norm językowych różnego rodzaju – świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania – świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej
Test końcowy	– udziela	– udziela poprawnych	– udziela	– udziela poprawnych	– udziela poprawnych

	poprawnych odpowiedzi na więcej niż połowę z liczby pytań	odpowiedzi na trzy czwarte liczby pytań i poleceń	poprawnych odpowiedzi na większość z liczby pytań i poleceń	odpowiedzi niemal na wszystkie pytania i polecenia	odpowiedzi na wszystkie pytania i polecenia
--	---	---	---	--	---